

25.9. ja 8.10.2018

- Tapasimme mentorimme Mari Krögerin ensimmäisessä ja kaikkien yhteisessä ryhmämentorointitilaisuudessa 25.9. Päädyin Marin ryhmään, jonka teemana oli järjestötyö ja yhteiskunnallinen vaikuttaminen. Teema oli ryhmätoiveissani kolmantena, mutta yhteinen pääaine Marin kanssa (suomen kieli) ja hänen uratarinansa opettajalinjalaisesta JYY:n puheenjohtajaksi ja lopulta eduskuntaan vihreiden eduskuntaryhmän poliittiseksi sihteeriksi kiinnostivat kovasti. Ensimmäisessä tapaamisessa sovimme alustavasti aikatauluista ja käsiteltävistä teemoista sekä saimme Marilta ennakkotehtävän seuraavaa kertaa varten. Tehtävänä oli tutkia ja listata ylös kiinnostavia aloja ja työnimikkeitä, sekä pohtia kevyesti omia vahvuuksia ja haasteita työelämää ajatellen.
- 8. lokakuuta aloitimme tapaamisen käymällä yhdessä läpi jokaisen listaamia kiinnostavia työtehtäviä. Listasin myös omani:
 - opetustyö aikuiskoulutuksessa (S2 tai korkeakoulu, esim. yliopistotaso)
 - asiantuntijatyö (kieli ja viestintä, esim. kielenhuoltopalvelut, sisällöntuotanto)
 - toimittaja (ruokatoimitus)
 - työt Kotuksessa.

Listaamieni työtehtävien taustalla vaikuttivat ensisijaisesti mielenkiinnon kohteeni ja toisaalta kokemukseni opinnoista ja harjoitteluista. Kaikissa näkyy kielen kanssa työskentely jollain tavalla. Aikuiskoulutuksen ala alkoi kiinnostaa minua erityisesti tehdessäni pedagogisia aineopintoja ja niihin kuuluvia harjoitteluita, joista syventävän toteutin aikuisten maahanmuuttajien kotoutumiskoulutuksessa. Toisaalta yliopistotason opetus kiinnostaisi myös, sillä koen vahvuudekseni aineen hallinnan – ja tästä sain myös kannustavaa palautetta niin ohjaavalta opettajaltani kuin graduseminaarissakin. Tätä vasten myös jonkinlainen asiantuntijatyö (esimerkiksi Kotuksessa) voisi olla mielekästä. Ruokatoimittajan työt toisaalta kiinnostaisivat, sillä siten voisin yhdistää koulutukseni ja intohimoisen harrastukseni, ruoanlaiton. Tämä idean olen saanut esimerkiksi suosikkilehteäni Makua lukiessani.

- Ennakkotehtävänä pohdin myös hieman omia vahvuuksiani ja mahdollisia haasteita:

- 1) Vahvuudet: kiinnostuneisuus, avarakatseisuus, nopea sopeutuminen, halu oppia uutta, tunnollisuus, tarkkuus, nöyryys, yhteiskunnallinen tietämys, kuuntelutaidot
 - 2) Haasteita: Miten erottua joukosta? Miten päätyä sellaiseen paikkaan, johon oma koulutus ei suoraan anna mahdollisuuksia?
- Pohdimme yhdessä mahdollisuutta päätyä sellaiseen työtehtävään, joka ei suoraan vastaa omaa koulutusta. Tällaisissa tapauksissa ratkaisu voi löytyä yllättävästäkin paikasta, kuten täysin sivutoimisesta harrastuksesta tai kiinnostuksen kohteesta, josta lopulta tuleeikin päätyö. Kysymykseen siitä, miten erottua joukosta, Mari totesi, että hakematta ei voi päästä mielenkiintoiseen paikkaan. Ratkaiseva tekijä on siis uskallus ja viitsiminen hakea rohkeasti mielenkiintoista työtehtävää. Vaikka kyse on itsestäänselvyydestä, oli valaisevaa ymmärtää näinkin yksinkertainen asia. Opportunistisella asenteella voi päästä pitkälle. Työtehtäviin pääsyn yhteydessä puhuimme verkostoitumisesta, joka tuntuukin olevan kaikkien huulilla tässä vaiheessa opintoja. Mari painotti, että verkostoituminen ei loppujen lopuksi ole muuta kuin puhumista ihmisille. Tärkeintä on siis jättää itsestä miellyttävä kuva ja osoittaa oma kiinnostus jollain tavalla. Mari kannustikin miettimään jonkin kysymyksen, jolla jäädä mieleen mahdollisessa tapaamisessa jonkin kiinnostavan työtehtävän tai -paikan edustajan kanssa. Vaikka tavallinen juttelu onkin kaikkein tärkeintä, on siis juttelulla oltava jokin funktio.
 - Mari toi esiin tärkeän näkökulman, joka saattaa usein unohtua: omat piirit voivat vääristää omia käsityksiä työelämävaatimuksista. On siis hyvä välillä pysähtyä ja yrittää tarkastella omaa opiskelu- ja työuraa ja osaamista ulkopuolisen näkökulmasta. Nimittäin usein päädymme pohtimaan työelämän vaatimuksia ja haasteita juuri siinä seurassa, missä jokaisella on melko samanlaiset lähtökohdat. On tärkeää muistaa, että oma asiantuntijuus tulee esiin erityisesti sellaisessa seurassa ja ympäristössä, joka koostuu esimerkiksi muiden alojen ihmisistä. Kielitieteellistä osaamista ei siis ole jokaisella vastaantulijalla, vaikka se yliopistokuplassa saattaa joskus vaikuttaakin siltä.
- Tähän näkökulmaan liittyy myös niin sanottu Instagram-diskurssi, joka voi antaa virheellisen kuvan työelämästä. Ihmiset usein tuovat esiin vain onnistumisia ja kiillottavat kuvaa elämästään. On tärkeää ymmärtää, ettei työelämä ja ura ole välttämättä aina nousujohteista. Puhuimme myös siitä, miten voisi peittää mahdollisen aukon ansioluettelossa. Yksi ryhmästämmme halusi tuoda esiin oman huolensa ja kysyi, onko aukko automaattisesti huono asia. Tulimme pohdinnoissamme siihen tulokseen, että tasaisen nousujohteista uraa tärkeämpää on se, mitä ihminen osaa tehdä työtä hakiessa.

- Kävimme lohduttavan keskustelun siitä, kuinka monesta uudesta asiasta voi selvittää esimerkiksi kysymällä apua ja lukemalla. Mari kertoi useita omakohtaisia kokemuksia työssään kohtaamista haasteista, jotka ratkesivat toisinaan nopeillakin ”läksyillä” aiheesta. Ei siis ole katastrofi, jos uudessa työssä vaaditaan jonkin itselle vieraan asian hallitsemista. Silloin ei auta muu kuin ottaa asia haltuun.
- Lopuksi kävimme läpi hieman työnhakuun liittyviä asioita ja muodollisuuksia jo seuraavaa kertaa varten. Mari painotti cv:n ja hakemuksen rakenteen ja keskinäisen tasapainon tärkeyttä: opiskelu- ja työhistoria kuuluu ansioluetteloon, kun taas hakemuksessa tai motivaatiokirjeessä tuodaan esiin erilaisissa tehtävissä opittuja taitoja ja osaamista. Työhaastattelua varten on tärkeää opetella tietyt faktat itsestä ja harjoitella kuvailemaan sitä, millainen on.
- Kiinnostava yksityiskohta oli, että meistä viidestä aktorista kaksi oli saanut töitä hiljattain: minä toisena tutkimusavustajan työt. Puhuimme siitä, kuinka jo ryhmämentoroinnin aloittaminen oli rohkaissut heti tarttumaan kiinnostaviin työmahdollisuuksiin.

29.10.2018

- Toisella tapaamiskerralla käsitelimme oman osaamisen tunnistamista ja sanoittamista, ja tämä olikin eniten toivottu aihe ryhmässämme. Lähdimme liikkeelle siitä, mitä erilaisia taitoja jokainen on oppinut eri työpaikoista ja muiltakin elämän osa-alueilta. Tavoitteenamme oli myös pyrkiä tiivistämään kaikista tärkeimmät taidot. Mari kannusti myös rohkeasti pilkkomaan isompia taitoja pienempiin osataitoihin, esimerkiksi pohtimalla sitä, mitä kaikkea osaamista asiakaspalvelutaidot oikeastaan edellyttävät työntekijältä. Tulevissa työnhakutilanteissa on hyötyä oman osaamisen tunnistamisesta ja erittelemisestä. Oman osaamisprofiilin muodostaminen helpottaa myös pohtimaan tiettyjen työtehtävien kannalta tarvittavia ja olennaisia taitoja. Mari muistutti, että aitojen kokemusten esiintuominen voi olla toimiva keino vakuuttaa rekrytoijat: jos esimerkiksi korostaa omaavansa ongelmanratkaisutaitoja, voi työhaastattelua varten miettiä aitoja esimerkkejä tilanteista, joissa kyseisiä taitoja on tarvittu. Osaamisprofiili auttaa paitsi tunnistamaan oman osaamisen, myös havaitsemaan ne taidot, missä kaipaa kehittymistä. Seuraavaksi nopeasti listaamani työtehtäviä ja harrastuksia sekä niissä oppimiani taitoja:

Tutkimusavustajan työ:

- itsenäinen työ
- litterointi

Vapaa-ajan ohjaaja suomen kielen ja kulttuurin intensiivikurssilla:

- ohjelman suunnittelu n. 70 henkilölle -> pitää ottaa erilaiset ihmiset ja oppijat huomioon
- budjetointi
- ohjelman toteuttaminen ja tilanteen mukaan eläminen
- ihmisten kohtaaminen jonkinlaisena mentorina ja pedagogina suomalaiseseen kulttuuriin ja suomen kieleen
- varmistin, että kaikilla on hyvä olla ja hommat sujuvat

Opinnot:

- diskurssintutkimus erityisesti yhteiskunnallisista aiheista ja ilmiöistä, tekstintutkimus

Opetusharjoittelu Norssilla ja maahanmuuttajien kotoutumiskoulutuksessa:

- ihmisten kohtaaminen
- ohjaaminen
- pedagoginen osaaminen
- kokonaisuuksien suunnittelu ja toteuttaminen
- erityisesti tekstien ja kirjoittamisen arviointi
- Norssin lukiossa myös luentomaisten oppituntien pitäminen myös melko haastavista aiheista
- aiheita erityisesti nuorten kirjallisuus, Kalevala, suomen kielen historia ja ominaispiirteet ja etymologia, oikeinkirjoitus, runous ja lyriikka, uutiset ja verbien taivutus, lauseenjäsenitys
- ryhmänhallintaa
- vastuu toisista ihmisistä
- palautteen antaminen ja vastaanottaminen
- heittäytyminen

Työ Mestarin Herkussa

- asiakaspalvelun aakkoset
- erilaisten ihmisten kohtaaminen ja ”käsittely”
- vastuu esim. rahan käsittelystä ja tuotoista
- 3 työntekijän perehdyttäminen
- isomman kokonaisuuden pyörittäminen: omatoimisuus ja vastuu, ongelmanratkaisukyky
- perusduunin puurtaminen: siivoaminen, rutiinien mukaan toiminen, että kaikki sujuu
- työminän ja oman minän erottaminen

Vesipallo

- tiimityö
- kurinalaisuus
- tavoitteellisuus
- sitoutuminen

Muodostin näiden pohjalta osaamisprofiilini:

- projektin ja kokonaisuuden hallinta ja vastuunkanto
 - itsenäisyys ja vuorovaikutustaidot, ihmisten kohtaaminen
 - elinikäinen oppiminen ja uteliaisuus
 - oman asiantuntijuuden intohimoinen kehittäminen
 - työskentely itsenäisesti ja ryhmässä
 - käytännönläheinen ja merkityksellinen lähestymistapa opetukseen, autenttisuus, yhteisoppiminen
- Oli hyvin havainnollistavaa kirjoittaa ylös omia taitoja. Me kaikki yllätyimme iloisesti, sillä taitoja alkoi kertyä loppujen lopuksi valtavalta tuntuva määrä. Harjoitus auttoi todella paljon sanoittamaan omaa osaamista ja tunnistamaan sitä. Tätä harjoitusta hyödynsin myös paljon maisterin portfolioissa sekä ryhmämentoroinnin jälkeen tulevissa työhauissa.

5.11.2018

- Kolmannella tapaamiskerralla käsitelimme tulevaisuuden työelämän haasteita. Mari oli koonnut aiheita keskustelua varten: tekoäly ja tekniikan kehitys, globalisaatio ja kansainvälinen kauppa, ilmastonmuutos ja kestävä kehitys sekä toimintatapojen muutos.
- Tekoäly tulee lisääntymään esimerkiksi tuotannossa. Pohdimme tärkeitä tekoälyyn liittyviä kysymyksiä: Mihin asioihin ja miksi tekoälyä käytetään? Onko se ylipäättään hyödyllistä? Miten tekoälyä koulutetaan ja millaisia tehtäviä varten? Totesimme yhdessä, että etenkin jälkimmäisissä tilanteissa tarvitaan edelleen ihmisiä esimerkiksi tekoälyn empatiakouluttamiseen. Kielitiedettä on myös vaikeaa korvata koneilla, sillä edistyneinkään tekoäly tuskin pystyy ottamaan huomioon kielen luonnollista, tilanteista ja vuorovaikutuksellista variaatiota ja eri merkitysten ulottuvuuksia.
- Globalisaatiota tarkastellessa pohdimme, millä juuri Suomi ja suomalaiset työntekijät voivat pärjätä kansainvälisillä työmarkkinoilla, sekä kenen kanssa Suomi voi oikeastaan kilpailla. Suomen kielen ammattilaisia tarvitaan kuitenkin jatkuvasti myös Suomen rajojen ulkopuolella, vaikka työelämä ja kulutus ovat muuttuneetkin kansainvälisemmiksi.
- Ilmastonmuutos tuo mukanaan paljon haasteita, kuten ilmastopakolaisuuden. Tässä näkyy mahdollisuus myös suomi toisena kielenä -alan kasvuun ja osaamisen arvostamiseen. Kestävä kehitys näkyy myös työelämässä toimintatapojen ja -kulttuurin muutoksina, ja esimerkiksi ajatus kuluttamisesta muuttuu jatkuvasti.

- Työelämä on jatkuvassa muutoksessa: esimerkiksi työn luonne ja sisältö muuttuvat. Työ on yhä enemmän muutakin kuin vain rahanlähde, ja työn merkityksellisyys ja mahdollisuudet oppia korostuvat. Omat harrastukset ja kiinnostuksen kohteet voivat sulautua myös työelämään, ja tulevaisuudessa tulee olemaan yhä enemmän täysin uusia ammatteja. Työn sykli myös lyhenee koko ajan, ja ihmiset viettävät elämästään yhä lyhyempiä aikoja samassa työpaikassa. Jatkuva oppiminen korostuu, joka toisaalta luo paineita työpaikkojen tarjoamiin koulutuksiin.
- Nuorena työntekijänä voin tuoda uutta tietoa ja uusia ajankohtaisia ajatuksia työpaikkoihin. Korkeakouluopiskelijat eivät välttämättä tunnista esimerkiksi yliopisto-opiskelun tuomaa osaamista, josta kuitenkin voi olla paljon hyötyä. Tällaista on muun muassa tutkitun tiedon avulla argumentointi ja tiedon soveltaminen eri yhteyksissä. Oma osaamista kannattaa tarkastella myös poikkitieteellisestä näkökulmasta. Kun oman osaamisen näkyväksi tekeminen yleistyy, oppii arvostamaan myös muiden osaamista. Oma osaamista voi myös johtaa esimerkiksi tavoitteiden asettamisella ja urasuunnittelulla: Mitä haluaisin oppia seuraavaksi? Miten voisin kehittyä juuri tässä työssä?
- Työelämän kasvavien ristipaineiden tiedostaminen johdatti meidät myös keskustelemaan jaksamisesta ja siitä, kuinka välttää burnout. Kokosimme yhdessä vinkkejä jaksamiseen:
 1. Kokonaiskuvan hallinta omassa elämässä: on tärkeää pyrkiä hahmottamaan työn viemä osuus muun elämän ohessa. Täytyy siis jättää aikaa muullekin kuin työasioille.
 2. Raaka karsinta: joskus on vain pakko karsia menoista, jotta tehtävät olisivat tasapainossa.
 3. Oman fiiliksen kuunteleminen: jokaisen tulisi kuunnella esimerkiksi kehon lähettämiä viestejä uupumuksesta.
 4. Aina ei ole pakko olla kiva: pitää opetella myös sanomaan ei.
 5. Kaikkea ei ole aina pakko tehdä täysillä: usein tehtävien suorittaminen hoituu loistavasti vähemmälläkin panoksella. Jos vaikka johonkin tehtävään panostaa 80% 100% sijaan, voi lopputulos olla sama, eikä kukaan edes huomaa sitä. Omat vaatimukset ja taso itselle voi olla usein kohtuuttoman korkealla.
 6. Älä lähde mukaan muiden kiireisiin, vaan keskity omiin tehtäviin. Kiireen tuntu ei välttämättä kerro aina siinä, että oikeasti olisi paljon tekemistä.
 7. Tee yksi asia kerrallaan.

Tärkeää on siis kuunnella itseään, mutta myös ajatella muita. Jokainen voisi siis pohtia sitä, miten voisi auttaa muita työyhteisönsä tai perheensä jäseniä jaksamaan. Muiden

huomioiminen voi tarkoittaa esimerkiksi sovituisia rajoissa pysymistä, toisten rajojen tiedostamista ja kunnioittamista ja palautteenannon kehittämistä.

12.11.2018

- Viimeisellä kerralla olimme saaneet tehtäväksemme tuoda omat ansioluettelomme muiden tarkasteltaviksi, ja myös Mari oli tuonut omansa mukanaan. Annoimme toisillemme palautetta, ja oli virkistävää päästä tarkastelemaan muiden ansioluetteloita – niitä ei nimittäin juuri koskaan pääse näkemään. Samalla huomasi myös oman cv:n vahvuudet ja kehityksen kohteet: oma ansioluetteloni oli selkeä, joskin melko pitkä. Tiivistämisen taitoa minun tulisi siis vielä harjoitella. Juuri harrastusten esiintuomisella erotuin muista. Muiden tekstejä lukiessa kiinnostukseni heräsi myös erilaisia cv-työkaluja, kuten Canvaa kohtaan.
- Pohdimme, mitä asioita cv:ssä kannattaa kertoa ja mitä ei, sekä mitä haastatteluissa saa kysyä ja mitä ei. Keskustelimme paljon esimerkiksi naisten työhaastatteluissa kohtaamista epäasiallisista kysymyksistä, jotka koskevat muun muassa perheen perustamista tai parisuhdetilannetta. Mari painottikin, että esimerkiksi syntymäajan poisjättäminen ansioluettelosta voi joskus olla taktinen veto, sillä periaatteessa iällä ei pitäisi olla mitään merkitystä useimpien työtehtävien kannalta. Puhuimme myös siitä, mitä mieltä työnantajat ovat harrastusten kertomisesta ansioluettelossa. Mielestämme niiden kertominen on yleisesti ottaen positiivinen asia, ja ainakin omalla kohdallani voin ylpeästi kertoa saavutuksistani harrastukseni parissa. Tällaisilla hauskoillakin tiedoilla voi juuri erottua työnhakuprosessissa ja jäädä mieleen. Persoonallisuudesta ei muutenkaan ole haittaa, vaan jokaisen kannattaa rohkeasti tuoda esiin juuri omaa uniikkia persoonallisuuttaan.
- Työtä hakiessa olisi hyvä tehdä jonkinlainen oma ”analyysi” siitä, mitä odottaa työltä ja miten kokee haettavan työn, sekä miltä omat taidot ja osaaminen ovat suhteessa siihen.
- Ryhmämentorointi oli kaiken kaikkiaan todella positiivinen kokemus, jota voin suositella jokaiselle. Oli merkityksellistä päästä keskustelemaan avoimesti ja kuulemaan työelämään ja omaan alkavaan uraan liittyvistä haaveista, epävarmuuksista ja kokemuksista. Koen erityisesti oman osaamisen tunnistamisen ottaneen ison harppauksen ryhmämentoroinnissa, ja sitä lähdin myös tavoittelemaan. Vertaistukea tarjonnut ja vilpittömästi ilman kilpailevaa asennetta toiminut ryhmämme loi turvallisen ilmapiirin, jossa kaikki pystyivät olemaan omia itsejään.